

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ О. М. БЕКЕТОВА**

АБАСС К. ДЖАУД

УДК 338.45:69:330.142.2:330.32

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ
РЕСУРСНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ**

08.00.04 – економіка та управління підприємствами

(за видами економічної діяльності)

Автореферат

дисертації на здобуття наукового ступеня

кандидата економічних наук

Харків – 2016

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана у Східноукраїнському національному університеті імені Володимира Даля Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник:

**кандидат економічних наук, доцент
Овечкіна Олена Андріївна,**
Східноукраїнський національний
університет імені Володимира Даля,
доцент кафедри економіки підприємства
та управління персоналом.

Офіційні опоненти:

**доктор економічних наук, професор
Божанова Вікторія Юріївна,**
Державний вищий навчальний заклад
«Придніпровська державна академія
будівництва та архітектури»,
професор кафедри менеджменту, управління
проектами і логістики;

**кандидат економічних наук
Татар Марина Сергіївна,**
Національний аерокосмічний університет
імені М.С. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»,
доцент кафедри фінансів і аудиту.

Захист відбудеться «18» червня 2016 р. о 13-00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д64.089.01 Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова Міністерства освіти і науки України за адресою: 61002, Україна, м. Харків, вул. Революції, 12, зал засідань Вченої ради (конференц-зал №1).

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова за адресою: 61002, Україна, м. Харків, вул. Революції, 12.

Автореферат розісланий «18» травня 2016 р.

Вчений секретар

спеціалізованої вченої ради

М.В. Кадничанський

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. На сучасному етапі соціально-економічного розвитку національних економік значно актуалізується потреба у створенні ефективного організаційно-економічного механізму управління ресурсним потенціалом будівельних підприємств, що обумовлено зниженням темпів розвитку будівельного бізнесу й пов'язаною з ним господарською діяльністю інших галузевих суб'єктів підприємництва; складним впливом рішень, що приймаються суб'єктами вищих рівнів управління, дією різноспрямованих факторів середовища. Суттєвий вклад в дослідження складових ресурсного потенціалу підприємств, підходів до його оцінки внесли праці Антоненко І.В., Ареф'євої О.В., Божко Е.А., Бондаренко Н.В., Воронкової А.Є., Гавва В.Н., Гопкало О. І., Долженкової О.О., Дешевової Н.В., Огорокової Л.Г., Окольнішникової І.Ю., Стексової С.Ю. В роботах Безверхнюк Т.М., Божанової В.Ю., Пілюшенка В.Л., Поважного О.С., Лапко О.О., Лігоненко Л.О., Овечкіної О.А., Татар М.С., Федорчак О.В. увага концентрується на узагальненні теорії і практики створення організаційно-економічного механізму управління ресурсним потенціалом галузевих, у тому числі будівельних підприємств. При цьому залишаються неповністю вирішеними питання щодо комплексної оцінки сукупного впливу факторів середовища на стан їх ресурсного потенціалу, виявлення особливостей взаємодії з іншими різнорівневими суб'єктами господарювання й управління у складі певних територіально-виробничих утворень.

Наразі загострюється потреба у розв'язанні проблем управління ресурсним потенціалом будівельних компаній різних країн, в яких склалися схожі умови його відтворення. Це актуалізує необхідність оцінки й порівняння ефективності національних моделей організаційно-економічних механізмів управління ресурсним потенціалом будівельних підприємств з метою вивчення й застосування позитивного іноземного досвіду. Теоретичне й практичне визначення проблеми, недостатнє відображення її в науковій літературі визначає актуальність теми дисертаційної роботи, її мету, структуру викладення матеріалів і наукову новизну.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана в рамках наукової теми Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля: «Організаційно-економічне забезпечення розвитку виробничих систем регіону на засадах самоорганізації» - етап 2 – «Аналіз та діагностика виробничих систем регіону та дослідження потенціалу їх розвитку на принципах самоорганізації» - автором охарактеризовані фактори зовнішнього впливу на стан ресурсного потенціалу підприємств Лисичансько-Рубіжанського промислового вузла

(2015р., номер державної реєстрації 0113U002237); науково-дослідної теми наукового журналу «Економіка і фінанси», м. Дніпропетровськ: «Формування механізму ефективного регулювання та управління економічною діяльністю підприємств» - дисертантом розглянуті механізми гіперконкурентної боротьби світових ТНК на національному та мікроекономічному рівнях (2014 р., номер державної реєстрації 0113U007514); науково-дослідної теми наукового журналу «Економіка і фінанси», м. Дніпропетровськ: «Розробка концепції забезпечення економічної безпеки в умовах глобалізації світової економіки» - дослідником виявлені наслідки застосування режиму політико-економічних санкцій проти Іраку та інших нафтоносних країн Близького Сходу стосовно ресурсних можливостей суб'єктів господарювання (2014 р., номер державної реєстрації 0113U007516); науково-дослідної теми наукового журналу «Економіка і фінанси», м. Дніпропетровськ: «Проблеми соціально-економічного розвитку підприємництва» - дисертантом здійснено уточнення поняття «ресурсний потенціал» та виявлено особливості кількісного підходу до його характеристики (2014 р., номер державної реєстрації 0114U006191); науково-дослідної теми наукового журналу «Економіка і фінанси», м. Дніпропетровськ: «Формування та вдосконалення механізму сталого розвитку економічних систем» - автором визначено взаємозв'язок між розвитком ресурсних потенціалів будівельних підприємств та ресурсних можливостей промислового вузла (2014 р., номер державної реєстрації 0114U006192).

Мета й завдання дослідження. Мета дисертаційної роботи полягає в обґрунтуванні науково-методичних засад і розробці практичних рекомендацій щодо вдосконалення існуючої моделі організаційно-економічного механізму управління ресурсним потенціалом будівельних підприємств, що забезпечують зростання ресурсних можливостей суб'єктів господарювання й управління промислового вузла, зацікавлених у зростанні будівельного бізнесу, та враховують їх економічні інтереси.

Для досягнення мети дисертаційного дослідження були поставлені і вирішені такі завдання:

- уточнено понятійний апарат дослідження ресурсного потенціалу будівельних підприємств з визначенням етапів його функціонування (відтворення) та рівнів інтеграції ресурсних елементів і складових;
- визначено види ресурсного потенціалу за рівнями організації економічних суб'єктів, внутрішній і зовнішні «контури» факторів та розроблено методику оцінки їх впливу на стан ресурсного потенціалу будівельних підприємств;
- проведено порівняльний аналіз існуючих методів оцінювання рівня ресурсного потенціалу будівельних підприємств та вдосконалено методику його інтегральної оцінки;
- здійснено комплексний аналіз методів оцінювання ефективності

організаційно-економічного механізму управління ресурсним потенціалом будівельних підприємств та розроблено методіку матричної оцінки за «потрійним критерієм»;

- виконано оцінку рівня ресурсного потенціалу будівельних підприємств Лисичансько-Рубіжанського (Луганська область, Україна) та Багдадсько-Таджійського (провінція Багдад, Республіка Ірак) промислових вузлів та визначено ступень впливу «контурів» факторів за пропонованими методиками;
- порівняно український та іракський досвід управління ресурсним потенціалом будівельних підприємств та за результатами аналізу абсолютної й компаративної ефективності виявлено спільні проблеми функціонування організаційно-економічних механізмів управління цим потенціалом;
- удосконалено науково-методичні засади та запропоновано практичні рекомендації щодо створення ефективного організаційно-економічного механізму управління ресурсним потенціалом українських та іракських будівельних підприємств.

Об'єктом дослідження є процеси управління ресурсним потенціалом будівельних підприємств промислових вузлів.

Предмет дослідження – сукупність теоретико-методичних положень та організаційних інструментів та методів удосконалення організаційно-економічного механізму управління ресурсним потенціалом будівельних підприємств промислових вузлів.

Методи дослідження. Теоретичну базу дисертаційної роботи склали фундаментальні положення теорій стійкого розвитку підприємств та складних територіально-виробничих структур; ресурсної теорії організації, наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених.

При вирішенні поставлених в дисертаційній роботі завдань було використано такі загальні методи дослідження, а саме: - *наукове абстрагування* (для поглибленого визначення сутності поняття «ресурсний потенціал будівельного підприємства» при виявленні рівнів інтеграції ресурсних елементів і складових; сутності поняття «механізм управління ресурсним потенціалом» будівельних підприємств при характеристиці його видів, його підсистем та регуляторів); - *аналіз* (для співставленні методик оцінки рівнів ресурсного потенціалу будівельних підприємств та методик оцінки ефективності організаційно-економічних механізмів управління); - *синтез* (для розробки методичних основ оцінювання ресурсного потенціалу будівельних підприємств та поглибленого вивчення організаційно-економічних механізмів управління цим потенціалом); - *індукція* (для формулювання узагальнень в процесі порівняння іракського та українського досвіду управління ресурсним потенціалом будівельних компаній промислових вузлів); - *дедукція* (для розробки й обґрунтування практичних

рекомендацій щодо вдосконалення організаційно-економічних механізмів управління ресурсним потенціалом українських та іракських будівельних підприємств).

В роботі застосовані також спеціальні методи дослідження, зокрема:

- *економіко-статистичний аналіз* (звітної й статистичної інформації для оцінювання ресурсного потенціалу будівельних підприємств різних країн, планування й прогнозування змін вартості ресурсних складових);
- *порівняльно-ретроспективний аналіз* (емпіричної інформації для визначення впливу «контурів» факторів на стан ресурсного потенціалу будівельних підприємств промислових вузлів України та Іраку);
- *імітаційне моделювання* (комунікаційно-інформаційних та економічних зв'язків суб'єктів господарювання й управління у складі промислових вузлів).

Інформаційною базою дослідження є звітність Державної служби статистики України, Луганського обласного управління статистики, поточна звітність будівельних підприємств Лисичансько-Рубіжанського і Багдадсько-Таджійського промислових вузлів, дані ресурсів мережі Internet, законодавчі та нормативно-правові акти, Закони України та Іраку.

Наукова новизна результатів, одержаних у процесі проведення дослідження, полягає у наступному:

удосконалено:

- категоріальний апарат дослідження шляхом уточнення сутності поняття «ресурсний потенціал будівельних підприємств», яке, на відміну від існуючих трактувань з позицій кількісного підходу (як певної сукупності використаних ресурсів), розглядається на основі застосування комплексно-структурного підходу (як система рівнів інтеграції ресурсних елементів і складових);
- комплексно-рівневий підхід до структуризації економічних суб'єктів для поглибленого дослідження ресурсного потенціалу будівельних підприємств, за яким, на відміну від традиційної характеристики за галузевою специфікою, відтворення ресурсного потенціалу підприємств будівельного бізнесу вивчається в аспекті взаємодії з ресурсними можливостями більш складних територіально-виробничих утворень (промислових вузлів, регіонів);
- організаційно-економічний механізм управління ресурсним потенціалом будівельних підприємств, в якому, на відміну від відомих підсистем і інструментів, пропонується: розрізняти регулятори за ступенем впливу на рівень їх ресурсних можливостей; застосовувати методи узгодження економічних інтересів суб'єктів господарювання й управління промислового вузла; впроваджувати імітаційне моделювання їх комунікаційно-інформаційних зв'язків та змін ресурсного потенціалу, застосовувати сучасні методи фінансування будівництва;
- методичний підхід до оцінювання рівня ресурсного потенціалу будівельних

підприємств промислового вузла та методичні складові оцінки ефективності організаційно-економічного механізму управління цим потенціалом, за якими, на відміну від існуючих методик, пропонується застосувати таблицю оцінок ресурсних потенціалів підприємств і промислового вузла та матрицю оцінок (за критеріями) ефективності відповідних організаційно-економічних механізмів управління;

дістало подальшого розвитку:

- структурний підхід до класифікації факторів впливу на ресурсний потенціал будівельних підприємств промислового вузла, за яким, на відміну від відомого розподілу чинників на зовнішні і внутрішні та мікро-, мезо- макрофактори, виділяються «контури» (замкнені кола) факторів, дія яких пов'язана з поведінкою різнорівневих суб'єктів господарювання й управління;
- інтегральний метод оцінки рівня ресурсного потенціалу будівельних підприємств, за яким, на відміну, від існуючих розрізнених показників, пропонуються алгоритми розрахунків системи коефіцієнтів на основі застосування комплексу критеріїв;
- матричний метод оцінки ефективності організаційно-економічного механізму управління ресурсним потенціалом будівельних підприємств, за яким, на відміну від традиційної матриці оцінок результативності прийнятих рішень за етапами процесу управління, будується оціночна матриця за рівнями організації економічних суб'єктів, етапами відтворення потенціалу, функціональними блоками процесу управління.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що використання розроблених у роботі теоретичних положень, методичних та практичних рекомендацій дозволить оцінити вплив різнорівневих та різноспрямованих факторів середовища, скоректувати оцінку ресурсного потенціалу будівельних підприємств, підвищити ефективність організаційно-економічного механізму управління їх потенціалом з позицій взаємоузгодження економічних інтересів з іншими суб'єктами господарювання й управління промислового вузла.

Запропоновані в дисертації теоретичні висновки й рекомендації застосовані в господарській діяльності будівельних підприємств Лисичансько-Рубіжанського промислового вузла та в роботі відділу містобудування та архітектури Северодонецької міської ради, що підтверджується відповідними довідками про впровадження, які додаються до дисертації: Колективне підприємство Северодонецька будівельна фірма «ДСК» (довідка 03/5- 015 від 14.05.2015р.), Акціонерне товариство «Мрія-Інвест» (довідка № 01/1910-4 від 19.10.2015 р.), Северодонецька міська рада (довідка № 277 від 07.10.2015р.). Результати дисертаційної роботи застосовувалися також в навчальному процесі кафедри «Економіка підприємств» Східноукраїнського національного

університету ім. Володимира Даля (довідка від 21.05.2015 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є самостійно виконаною науковою працею, в якій викладено авторський підхід до виконання поставленої мети і задач. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, в роботі використані ті ідеї та положення, які є особистим дослідницьким результатом здобувача.

Апробація результатів дисертації. Основні теоретичні положення, висновки й пропозиції, викладені у дисертаційній роботі, доповідалися та дістали позитивну оцінку на конференціях: VII Międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji Naukowa przestrzen Europy (Pizemysl, Polska, 2011 r.); Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми модернізації економіки та фінансової системи України» (м. Черкаси, 2014р.); Всеукраїнській науково-практичній конференції (з міжнародною участю) «Проблеми та розвиток економічних систем в умовах глобальної нестабільності» (м. Миколаїв, 2014 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Міжнародне економічне співробітництво: принципи, механізми, ефективність» (м. Київ, 2014 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Перспективи економічного зростання: теоретичні і практичні аспекти» (м. Одеса, 2014 р.); Міжнародній науково-практичній конференції для студентів, аспірантів та молодих вчених «Удосконалення механізмів регулювання міжнародних відносин» (м. Київ, 2014 р.); VI Міжнародній науково-практичній конференції «Проблеми сучасної економіки» (м. Запоріжжя, 2015р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Проблеми сучасної економіки» (м. Запоріжжя, 2015 р.).

Публікації. Основні наукові положення й результати дослідження викладено в 19 публікаціях, у тому числі, 7 статей у фахових журналах і науковому збірнику, 4 розділи у колективних монографіях, 8 тез доповідей у матеріалах конференцій. Загальний обсяг публікацій становить 4,41 друк. арк., з яких автору належать 2,36 друк. арк.

Структура роботи. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, додатків, списку використаних джерел з 230 найменувань на 27 сторінках. Загальний зміст роботи викладений на 249 сторінках комп'ютерного тексту, містить 21 рисунок, 17 таблиць, 24 додатка на 43 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У *вступі* обґрунтовано актуальність обраної теми дослідження; визначено мету, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження, наукову новизну та практичне значення одержаних результатів.

У першому розділі – «Теоретико-методичні засади управління ресурсним потенціалом будівельних підприємств у складі територіально-виробничих структур» - уточнена сутність поняття «ресурсний потенціал», визначено етапи його функціонування; охарактеризовані внутрішній і зовнішні «контури» факторів та порівняні методики оцінки їх впливу на стан ресурсного потенціалу будівельних підприємств; розглянуті структура організаційно-економічного механізму й методики оцінки його ефективності.

В дисертаційній роботі досліджено сутність поняття «ресурсний потенціал» та визначено, що він є динамічною системою інтегрованих у складові ресурсних елементів, здатною реагувати на вплив факторів середовища. В роботі доведено, що необхідно: а) перейти від комплексно-елементного до комплексно-структурного підходу для змістовного наповнення поняття «ресурсний потенціал» економічних суб'єктів, різних за рівнем організації; б) застосувати комплексно-рівневий підхід до характеристики ресурсного потенціалу будівельних підприємств разом із процесним підходом, за яким виділяються етапи функціонування (відтворення) даного потенціалу (формування, адаптація, розвиток); в) використати суб'єктно-об'єктний підхід до класифікації чинників середовища, що дозволяє виявити внутрішній і зовнішні «мікро-, мезо-, макроконттури» факторів, дія яких безпосередньо пов'язана з поведінкою різнорівневих економічних суб'єктів; г) встановити зв'язки між змінами ресурсного потенціалу будівельних підприємств та змінами факторів середовища.

Оцінку впливу зовнішніх «контурів» факторів на стан ресурсного потенціалу будівельних підприємств пропонується здійснювати за показником інтегрального індексу ($K_{\text{інт.зовн.}}$) у такий спосіб:

$$K_{\text{інт.зовн.}} = \sqrt[n]{\prod_{i=1}^n O_{\text{норма}/i}}, \quad (1)$$

де $O_{\text{норма}, i}$ – нормалізована оцінка i -того показника, що характеризує вплив зовнішнього «мезо-, макроконтурів» на відтворення ресурсного потенціалу будівельних підприємств промислового вузла; n – кількість аналізованих нормалізованих оцінок.

На основі застосування таксонометричного методу вдосконалена методика інтегральної оцінки ресурсного потенціалу будівельних підприємств, за якою пропонується визначати підсумковий показник рівня цього потенціалу ($K_{\text{рп}}$) у такий спосіб:

$$K_{\text{рп}} = \frac{R_i}{R_{\text{мін}}}, \quad (2)$$

де R_i – таксонометричний показник, що характеризує ресурсний потенціал i -того підприємства; $R_{\text{мін}}$ – стан ресурсного потенціалу підприємства-еталона.

Вплив ресурсного потенціалу будівельних підприємств на ресурсні можливості промислового вузла (узагальнюючий коефіцієнт внутрішнього

«контуру» факторів ($K_{\text{інт.вк.к.}}$) пропонується розраховувати у такий спосіб:

$$K_{\text{інт.вн.к.}} = \sum \text{ПВ}_i \cdot K_{\text{інт.рп.і}}, \quad (3)$$

де ПВ_i – питома вага i -того підприємства в загальному обсязі реалізованої продукції вузла; $K_{\text{інт.рп.і}}$ – інтегральний коефіцієнт стану ресурсного потенціалу i -того підприємства.

В роботі організаційно-економічний механізм управління ресурсним потенціалом будівельних підприємств розуміється як сукупність взаємозв'язаних принципів, методів, регуляторів, алгоритмів управління щодо забезпечення умов і результатів відтворення потенціалу. Даний організаційно-економічний механізм включає: постановку цілей (забезпечення нормального перебігу відтворення ресурсного потенціалу); створення умов його формування й адаптації до впливу «контурів» факторів та подальшого розвитку шляхом налагодження всіх ланок управлінської роботи; вибір критеріїв та методів оцінки: стану об'єкта (ресурсного потенціалу) та результативності управлінських дій суб'єкта (керівництва підприємств); проведення відповідних корегуючих заходів. На основі вивчення існуючої схеми досліджуваного організаційно-економічного механізму запропонована його вдосконалена модель (рис. 1), що відповідає викладеній концепції управління ресурсним потенціалом будівельних підприємств з позицій їх взаємодії з іншими суб'єктами господарювання й управління промислового вузла щодо вирішення спільних проблем зростання ресурсних можливостей підприємств та більш складних територіально-виробничих утворень.

В роботі визначено, що під ефективністю організаційно-економічного механізму управління ресурсним потенціалом розуміється співвідношення результатів управління (побудова раціональної моделі ресурсозабезпечення, своєчасна розробка рішень щодо оптимального використання ресурсів з врахуванням впливу «контурів» факторів тощо) до витрат, пов'язаних з отриманим результатом. На основі застосування комплексно-системного підходу в роботі запропоновано методика матричної оцінки ефективності організаційно-економічного механізму управління ресурсним потенціалом будівельних підприємств за інтегральним «потрійним критерієм (етапами відтворення потенціалу, рівнями організації економічних суб'єктів, функціональними блоками управлінського процесу). На основі матриці оцінок за критеріями пропонується розраховувати часткові коефіцієнти абсолютної ефективності та визначати компаративну ефективність (E_n):

$$E_n = \frac{E_{\text{абс.і}}}{E_{\text{абс.мін}}}, \quad (4)$$

де $E_{\text{абс.і}}$ – значення узагальненого показника ефективності даного механізму для i -того будівельного підприємства $E_{\text{абс.мін}}$ – мінімальне з розрахованих значення узагальненого показника для підприємства-еталона.

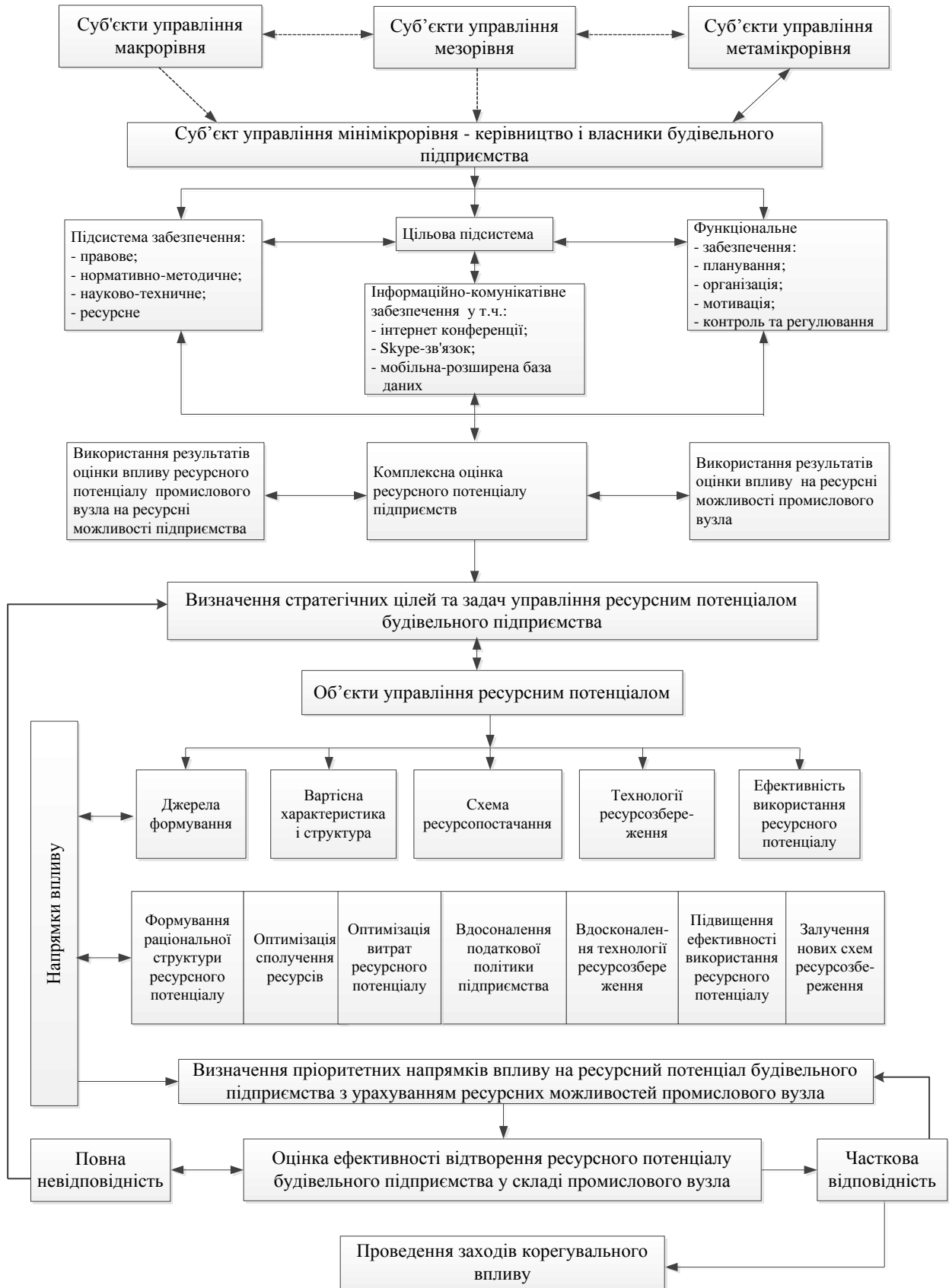

Рис. 1. Пропонована вдосконалена модель організаційно-економічного механізму управління ресурсним потенціалом будівельних підприємств промислового вузла з урахуванням впливу «контурів» факторів

У другому розділі – **«Аналіз процесів управління ресурсним потенціалом будівельних підприємств промислових вузлів України та Іраку»** – виконано дескриптивний і компаративний аналіз стану ресурсного потенціалу будівельних підприємств Лисичансько-Рубіжанського і Багдадсько-Таджійського промислових вузлів, визначено вплив внутрішнього і зовнішніх «контурів» факторів, здійснена оцінка ефективності організаційно-економічного механізму управління й з'ясовано схожі проблеми його функціонування для українських та іракських будівельних компаній.

Комплексний аналіз розрахованих в роботі показників показав, що за аналізований період: по-перше, склалися більш сприятливі умови відтворення ресурсного потенціалу українських будівельних підприємств під впливом дії зовнішнього «мезоконтуру» чинників порівняно з іракськими компаніями; по-друге, на процес функціонування ресурсного потенціалу будівельних підприємств значно вплинули макрофактори, дія яких виявилася більш негативною для українських компаній, адже Луганська область стала «донором» ресурсів, тоді як провінція Багдад - «реципієнтом». В цілому, вплив комплексу зовнішніх «контурів» факторів виявився більш позитивним для будівельних підприємств провінції Багдад, що посприяло досягненню ними більшої ефективності формування ресурсного потенціалу порівняно з українськими підприємствами.

Дескриптивний аналіз розрахунків за розробленими показниками також дозволив: виявити безпосередню залежність рівня ресурсного потенціалу від результативності управлінських рішень щодо його формування, адаптації й розвитку; поглибити характеристику еластичності ресурсних складових; визначити зворотний вплив ресурсного потенціалу будівельних підприємств на стан ресурсних можливостей промислових вузлів. Підтвердженням цих висновків є: по-перше, рис. 2, на якому представлені найвпливовіші (за силою зворотної дії) будівельні компанії Лисичансько-Рубіжанського вузла та Багдадсько-Таджійського промислових вузлів («ПраТ» Рубіжанськбуд» та General Building&Manufacturing, відповідно), управлінські рішення яких щодо покращення умов формування й використання власного ресурсного потенціалу певним чином «згладжували» негативний вплив інших підприємств на ресурсні можливості даних вузлів; по-друге, дані табл. 1, за якою видно, що: а) відбувалася синхронізація дії ресурсного потенціалу українських та іракських будівельних підприємств на ресурсні можливості промислових вузлів; б) спостерігався більш негативний вплив іракських компаній на стан ресурсної бази Багдадсько-Таджійського промислового вузла, проте значною мірою був нівельований результативними управлінськими рішеннями керівництва General Building&Manufacturing щодо відновлення нормального перебігу процесу функціонування її ресурсного потенціалу.

Результати оцінювання ресурсного потенціалу
будівельних підприємств та впливу на ресурсні можливості
Лисичансько-Рубіжанського та Багдадсько-Таджійського промислових вузлів

Коефіцієнти	ПрАТ «Рубіжанськбуд» (м.Рубіжне)	БПК «Луганськбуд» (м.Северодонецьк)	ПрАТ «Лисичанськспецбуд» (м. Лисичанськ)	General Company of Building Industry (мм. Багдад, Таджики)	General Building&Manufacturi ng Company (мм. Багдад, Таджики)
початок 2010 року					
Порівняльний індекс (коефіцієнт) рівнів ресурсного потенціалу будівельних підприємств (відношення оцінки за певним підприємством до еталонної оцінки)	<i>1,00</i>	<i>1,15</i>	<i>1,35</i>	<i>2,21</i>	<i>1,13</i>
Інтегральний індекс впливу підприємств на ресурсні можливості промислових вузлів					
Лисичансько-Рубіжанського промислового вузла	1,33			-	-
Багдадсько-Таджійського промислового вузла	-	-	-	1,60	
початок 2011 року					
Порівняльний індекс (коефіцієнт) рівнів ресурсного потенціалу будівельних підприємств	<i>1,00</i>	<i>1,65</i>	<i>1,56</i>	<i>2,78</i>	<i>1,01</i>
Інтегральний індекс підприємств на ресурсні можливості промислових вузлів					
Лисичансько-Рубіжанського промислового вузла	1,52			-	-
Багдадсько-Таджійського промислового вузла	-	-	-	1,88	
початок 2012 року					
Порівняльний індекс (коефіцієнт) рівнів ресурсного потенціалу будівельних підприємств	<i>1,10</i>	<i>2,54</i>	<i>2,01</i>	<i>3,42</i>	<i>1,00</i>
Інтегральний індекс впливу підприємств на ресурсні можливості промислових вузлів					
Лисичансько-Рубіжанського промислового вузла	1,95			-	-
Багдадсько-Таджійського промислового вузла	-	-	-	2,35	
початок 2013 року					
Порівняльний індекс (коефіцієнт) рівнів ресурсного потенціалу мікрособ'єктів	<i>1,56</i>	<i>2,76</i>	<i>1,77</i>	<i>3,33</i>	<i>1,00</i>
Інтегральний індекс впливу підприємств на ресурсні можливості промислових вузлів					
Лисичансько-Рубіжанського промислового вузла	2,01			-	-
Багдадсько-Таджійського промислового вузла	-	-	-	2,25	
початок 2014 року					
Порівняльний індекс (коефіцієнт) рівнів ресурсного потенціалу будівельних підприємств	<i>1,00</i>	<i>1,86</i>	<i>2,36</i>	<i>2,47</i>	<i>1,05</i>
Інтегральний індекс впливу підприємств на ресурсні можливості промислових вузлів					
Лисичансько-Рубіжанського промислового вузла	1,64			-	-
Багдадсько-Таджійського промислового вузла	-	-	-	1,90	
Середньорічна оцінка ресурсного потенціалу підприємств, у тому числі:					
- матеріально-технічна складова	2,55	4,46	2,77	4,62	2,63
- фінансово-інвестиційна складова	0,84	3,16	4,23	7,36	2,52
- інтелектуальна складова:	4,74	6,13	5,92	8,34	2,56
Разом за підприємством	8,13	13,76	12,93	20,31	7,71

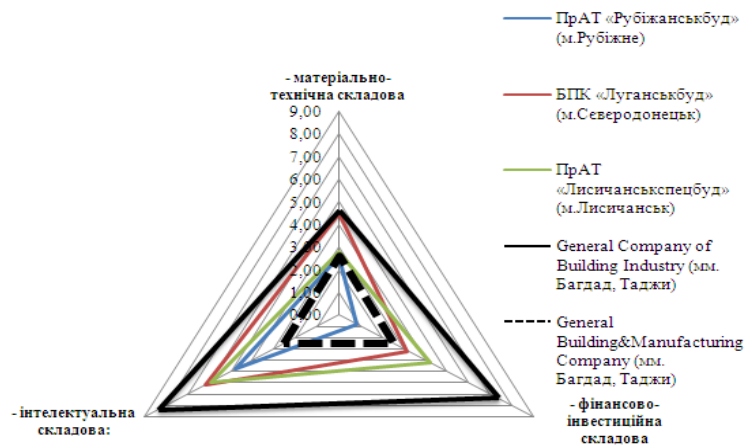

Рис. 2. Оцінка складових ресурсних потенціалів українських та іракських будівельних підприємств (за пелюстковою діаграмою)

Здійснений в роботі дескриптивний й компаративний аналіз ефективності організаційно-економічного механізму управління ресурсним потенціалом будівельних підприємств даних промислових вузлів за пропонованою методикою матричної оцінки дозволив визначити, що ефективність управлінських рішень українських підприємств (середньорічний коефіцієнт координації, або компаративна ефективність) в 1,5-2,7 рази нижче, ніж іракських корпорацій практично на всіх етапах відтворення ресурсного потенціалу та за всіма функціональними блоками управлінського процесу (табл. 2). Це обумовлено участю суб'єктів вищих рівнів управління у планово-організаційній роботі будівельних корпорацій Іраку, дієвістю державного втручання у вирішення проблем їх ресурсозабезпечення.

Таблиця 2

Узагальнені результати компаративного аналізу ефективності організаційно-економічного механізму управління ресурсним потенціалом будівельних підприємств Лисичансько-Рубіжанського і Багдадсько-Таджикського промислових вузлів за методикою матричної оцінки, пунктів

Етапи функціонування ресурсного потенціалу	Функціональні блоки управління						
	Співвідношення ефективності механізмів управління іракських та українськими підприємств	Планування	Організація	Контроль (аналіз)	Мотивація	Регулювання	В цілому за етапом функціонування ресурсного потенціалу
Формування	Коефіцієнт координації (компаративна ефективність)	2,00	4,00	2,00	3,33	6,00	3,03
Адаптація	Коефіцієнт координації (компаративна ефективність)	1,29	2,92	1,29	1,71	2,14	1,68
Розвиток	Коефіцієнт координації (компаративна ефективність)	1,42	5,33	1,73	1,80	1,94	1,90
В цілому за функціональним блоком	Коефіцієнт координації (компаративна ефективність)	1,51	3,75	1,59	2,25	2,74	2,09

В роботі виявлено, що, незважаючи на існуючі розбіжності та різний рівень ефективності, організаційно-економічні механізми управління ресурсним потенціалом українських та іракських будівельних компаній мають схожі проблеми функціонування, а саме: 1) недостатньо активно застосовуються сучасні (у тому числі математичні) методи обґрунтування рішень у організаційно-плановій роботі керівництва підприємств; 2) відсутні комплексні оцінки ефективності запланованих управлінських заходів з позицій взаємоузгодження економічних інтересів з іншими суб'єктами господарювання й управління промислового вузла.

У третьому розділі – **«Вдосконалення організаційно-економічного механізму управління ресурсним потенціалом українських та іракських будівельних підприємств»** – удосконалено науково-методичні засади та розроблено практичні рекомендації щодо створення ефективного організаційно-економічного механізму управління ресурсним потенціалом будівельних підприємств на основі застосування імітаційного моделювання змін їх ресурсного потенціалу, інформаційно-комунікаційних зв'язків із суб'єктами господарювання й управління промислового вузла; використання переваг вертикальної інтеграції з іншими компаніями; впровадження у практику господарювання механізму узгодження управлінських рішень щодо раціоналізації схем ресурсопостачання та підвищення ефективності ресурсовикористання.

Запропоноване вдосконалення організаційно-економічного механізму управління ресурсними потенціалами будівельних підприємств стосується перед усім його організаційної складової й пов'язане з: а) підвищенням ефективності планово-аналітичної роботи керівництва підприємств, фахівців міських (муніципальних) органів влади та інших суб'єктів управління, які уособлюють мікро- та мезорівні управління; б) застосуванням механізму прийняття компромісних рішень (на основі методу «витрати/втрати-вигоди») щодо створення умов нормального відтворення ресурсного потенціалу будівельних підприємств. В роботі визначено етапи проведення імітаційного моделювання розвитку ресурсного потенціалу будівельних підприємств (з позицій взаємодії мікро-, мезорівнів управління) та відповідних інформаційно-комунікаційних зв'язків різнорівневих економічних суб'єктів; наведено регресійні моделі ресурсних потенціалів досліджуваних будівельних підприємств та промислових вузлів; розроблено схему прийняття управлінських рішень щодо забезпечення розвитку ресурсного потенціалу будівельних компаній, узгоджених зі всіма зацікавленими суб'єктами господарювання й управління у складі промислового вузла.

В роботі запропоновано також вдосконалити економічну складову організаційно-економічного механізму управління ресурсним потенціалом будівельних підприємств шляхом: застосування в їх господарській діяльності переваг вертикальної інтеграції з іншими компаніями щодо раціоналізації схем ресурсопостачання й ресурсовикористання; застосування сучасних методів

фінансування будівельних проектів для прийняття компромісних рішень всіма зацікавленими суб'єктами промислового вузла. На основі розроблених показників-характеристик ступеню узгодженості управлінських рішень для українських будівельних підприємств (на прикладі БПК «Луганськбуд») доведена доцільність раціоналізації схем ресурсопостачання й ресурсовикористання шляхом використання переваг вертикальної інтеграції та застосування методу софінансування «банк-підприємство». Для всіх будівельних компаній Лисичансько-Рубіжанського промислового вузла обґрунтована доцільність застосування сучасних схем фінансування проектів відновлення житла (фондів фінансування будівництва) (табл.3).

Таблиця 3

Оцінка узгодженості управлінських рішень, прийнятих будівельними підприємствами Лисичансько-Рубіжанського промислового вузла (за методом «витрати/втрати-вигоди») на прикладі БПК «Луганськбуд» (2014 рік)

Управлінське рішення	Рівень господарювання/управління	Ефект від проектного управлінського рішення	«Витрати»	«Вигоди»	«Чистий результат»
Використання переваг створення вертикально-інтегрованої структури	Підприємство (БПК «Луганськбуд»)	Збільшення обсягу робіт, тис. грн.		6125165·1,35 = = 8268972,75	
		Зниження витрат від здешевлення будівельних конструкцій, тис. грн.		432321,01	
		Збільшення витрат внаслідок зростання обсягів робіт (без урахування здешевлення будівельних конструкцій), млн. грн.	8699,66		
		Сукупний ефект, тис. грн.			1629,66
		Приріст вартості складових ресурсного потенціалу, тис. грн.:			
		- матеріально-технічної			83306,74
		- фінансово-інвестиційної			1336,32
		Індекс зростання ресурсного потенціалу підприємства			1,02
	Промисловий вузол	Індекс зростання ресурсного потенціалу промислового вузла			1,13
Впровадження механізму софінансування «банк-підприємство»	Підприємство (БПК «Луганськбуд»)	Економія витрат на ремонт та технічне обслуговування обладнання	26300	27625,98	1325,96
		Зростання вартості фінансово-інвестиційної складової ресурсного потенціалу підприємства, тис. грн.			1087,30
		Індекс зростання ресурсного потенціалу підприємства			1,00007
	Промисловий вузол	Індекс зростання ресурсного потенціалу промислового вузла			1,10

Згідно даних табл. 3, за умов впровадження запропонованих практичних рекомендацій максимальний приріст ресурсного потенціалу БПК «Луганськбуд» складе 2%, що обумовить зростання ресурсних можливостей Лисичансько-Рубіжанського промислового вузла на 10% - 13%. Для цих розрахунків застосовувались регресійні моделі ресурсного потенціалу:

- БПК «Луганськбуд»:

$$Y = 32183,36 + 1,42 \cdot x_1 + 7,74 \cdot x_2 + 0,39 \cdot x_3; \quad (5)$$

- Лисичансько-Рубіжанського промислового вузла:

$$Y = 948858,00 + 1,66 \cdot x_1 - 17,61 \cdot x_2 - 1,35 \cdot x_3, \quad (6)$$

де x_i – вартість складових ресурсного потенціалу (матеріально-технічної, інтелектуальної та фінансово-інвестиційної складової відповідно); Y – обсяг реалізації продукції.

На основі використання регресійних моделей ресурсного потенціалу інших будівельних компаній даного вузла також доведено, що прийняття ними узгоджених рішень щодо виконання проектів відновлення житла у містах Северодонецьк, Рубіжне, Лисичанськ обумовить приріст ресурсного потенціалу БПК «Луганськбуд» на 0,4%, ПрАТ «Лисичанськспецбуд» на 2,1%, ПрАТ «Рубіжанськбуд» на 0,01% й спричинить позитивний вплив на ресурсні можливості промислового вузла в цілому.

ВИСНОВКИ

Результати проведених досліджень надали можливість зробити висновки та пропозиції теоретичного, методичного й практичного характеру:

1. Ресурсний потенціал будівельних підприємств визначено у вигляді динамічної системи інтегрованих у складові ресурсних елементів, здатною реагувати на вплив факторів середовища і розглядається на основі застосування комплексно-структурного підходу.

2. Ресурсний потенціал досліджувався за рівнями організації економічних суб'єктів (ресурсні потенціали підприємств, промислових вузлів з метою з'ясування особливостей їх відтворення і взаємодії). На основі застосування суб'єктно-об'єктного підходу виділено «контури» факторів й запропоновано методику оцінки їх впливу на стан ресурсного потенціалу будівельних підприємств.

3. Для проведення комплексного аналізу ресурсного потенціалу будівельних компаній вдосконалено методику його інтегральної оцінки на основі застосування «потрійного» критерію (етапів відтворення ресурсного потенціалу, рівнів організації економічних суб'єктів та функціональних блоків управлінського процесу).

4. Під організаційно-економічним механізмом управління ресурсним потенціалом будівельних підприємств визначено систему взаємозв'язаних методів, регуляторів, алгоритмів управління, орієнтовану на забезпечення нормального перебігу процесу функціонування цього потенціалу. На основі порівняння методів оцінювання ефективності даного механізму розроблено матричну методику його оцінки (за критеріями).

5. Здійснена оцінка ресурсного потенціалу будівельних підприємств Багдадсько-Таджійського (провінція Багдад, Республіка Ірак) та Лисичансько-Рубіжанського (Луганська область, Україна) промислових вузлів та визначена ефективність відповідних організаційно-економічних механізмів управління цим потенціалом за запропонованими методиками. Аналіз проведених розрахунків дозволив виявити характер дії чинників середовища на стан ресурсного потенціалу будівельних підприємств, оцінити чутливість ресурсних складових до сукупного впливу «контурів» факторів; визначити підприємства, зміни ресурсного потенціалу яких здійснюють найбільший вплив на ресурсні можливості промислових вузлів.

6. Проведений дескриптивний й компаративний аналіз показників ефективності організаційно-економічних механізмів управління ресурсним потенціалом показав, що порівняно з українськими будівельними підприємствами управлінські рішення будівельних корпорацій Багдадсько-Таджійського промислового вузла ефективніше спрацьовують на всіх етапах відтворення потенціалу та за всіма функціональними блоками процесу управління. Виявлено, що функціонування організаційно-економічних механізмів управління ресурсним потенціалом будівельних компаній різних країн має схожі проблеми, які можуть бути вирішені шляхом запозичення іноземного досвіду та його адаптації до національних господарських і політичних реалій.

7. З'ясовано, що вдосконалення організаційно-економічного механізму управління ресурсним потенціалом українських та іракських будівельних підприємств має базуватися на забезпеченні умов спільного компромісного (разом з іншими зацікавленими суб'єктами) вирішення питань щодо формування, адаптації і розвитку власного ресурсного потенціалу та збільшення ресурсних можливостей промислових вузлів в цілому шляхом: а) застосування імітаційного моделювання процесів відтворення ресурсних потенціалів; б) впровадження механізму узгодження економічних інтересів суб'єктів господарювання й управління у складі промислового вузла; в) вдосконалення схем ресурсопостачання й ресурсовикористання на основі використання сучасних методів фінансування будівництва.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Розділи у колективних монографіях

1. Абасс К. Джауд. Сучасні глобалізаційні фактори впливу на стан економічної безпеки національних господарств на прикладі України та Іраку/ О.А. Овечкіна, Абасс К. Джауд// Економічна безпека в умовах глобалізації світової економіки: [колективна монографія у 2-х томах]. – Дніпропетровськ.: «ФОП Дроб'язко С.І.», 2014. – Т. 2. – С. 166-176. *(особистий внесок: охарактеризовано вплив зовнішніх мегафакторів на стан економічної та ресурсної безпеки промислових підприємств Іраку). Монографію включено до наукометричної бази РИНЦ.*
2. Абасс К. Джауд. Дослідження проблем створення ефективного механізму управління господарською діяльністю вітчизняних економічних суб'єктів/ О.А. Овечкіна, Абасс К. Джауд// Формування механізму стійкого розвитку економіки: теорія і практика: [колективна монографія]. – Дніпропетровськ: «ФОП Дроб'язко С.І.», 2014. – С.77-82. *(особистий внесок: виявлені позитивні риси й недоліки управління господарською діяльністю промислових підприємств в аспекті використання їх ресурсних потенціалів). Монографію включено до наукометричної бази РИНЦ.*
3. Абасс К. Джауд. Основні підходи до визначення ресурсного потенціалу територіально-виробничих комплексів регіону/ О.А. Овечкіна, Абасс К. Джауд// Problems of social and economic development of business: Collective monograph. – Publishing house «BREEZE», Montreal, Canada, 2014. – P. 72-78. *(особистий внесок: порівнянні основні підходи до визначення ресурсного потенціалу економічних суб'єктів в межах територіально-виробничих структур). The monograph is included scientometric database RSCI.*
4. Абасс К. Джауд. Порівняльна характеристика впливу внутрішніх «контурів» на стан ресурсного потенціалу Лисичансько-Рубіжанського (Україна) та Багдадсько-Таджійського промислових вузлів / О.А. Овечкіна, Абасс К. Джауд// Economic efficiency of business in the conditions of unstable economy: Collective monograph. – Aspekt Publishing Taunton MA United States of America, 2015. – P. 99-105. *(особистий внесок: визначені особливості розвитку та впливу ресурсного потенціалу будівельних підприємств Багдадсько-Таджійського промислового вузла на стан ресурсних можливостей останнього). The monograph is included scientometric database RSCI.*

Статті у фахових виданнях України

5. Абасс К. Джауд. Теоретические аспекты исследования механизма управления ресурсами предприятия/ Абасс К. Джауд// Вісник Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля. – 2011. – № 10(164). – Ч. 2. – С. 277-284.
6. Абасс К. Джауд, Теоретические обоснования увеличения числа экономических элементов затрат/ Абасс К. Джауд, И. В. Моргачев// Вісник Хмельницького національного університету. – 2013. - № 3. – Том 1. – С. 139-142. *(особистий внесок: розроблені додаткові критерії розширеної класифікації витрат ресурсів*

іракських промислових підприємств з метою більш якісної оцінки ресурсного потенціалу останніх).

7. Абасс К. Джауд. Порівняльна інтегральна оцінка ресурсного потенціалу промислових вузлів України та Іраку в аспекті забезпечення стійкого розвитку територій/ О.А. Овечкіна, Абасс К. Джауд// Економіка. Фінанси. Право. – 2015. - №1/1. – С. 11-15. *(особистий внесок: виконано розрахунки інтегральних оцінок ресурсних потенціалів будівельних підприємств в межах Лисичансько-Рубіжанського і Багдадсько-Таджійського промислових вузлів).*

8. Abass K. Dzhaud. Organizational and methodical bases of economic interests concordance of split-level subjects in the process of resource potential management of main brain enterprises/ Економіка. Фінанси. Право. – 2015. - № 5/1. – С. 59-61.

Наукові праці у виданнях іноземних держав або виданнях України, які включені до міжнародних наукометричних баз даних

9. Джауд К. Абасс. Сучасні аспекти дослідження питань компаративної оцінки управління ресурсними потенціалами будівельних підприємств України та Іраку/ Джауд К. Абасс// Бізнес Інформ. – 2015. - № 12. – С. 43-49.

10. Abass K. Dzhaud. Komparativniy analysis external contour of resource potential of territorial-production complexes in the conditions of Ukrainian and Iraq economic realities/ E.A.Ovechkina, Abass K. Dzhaud //Economics and management problems of science and practice Collection of scientific articles. Vol.1. – Verlag SWG imex GmbH, Nurnberg, Deutschland, 2014. – P. 361-365. *(особистий внесок: виявлені й проаналізовані зовнішні фактори впливу на ресурсний потенціал підприємств промислових вузлів Іраку).* *The monograph is included scientometric database RSCI.*

Праці апробаційного характеру

11. Джауд К. Абасс. Результати дослідження й порівняння організаційно-економічних механізмів управління ресурсними потенціалами будівельних підприємств промислових вузлів України та Іраку/ Джауд К. Абасс// Науково-технічний збірник «Комунальне господарство міст. Серія: Економічні науки. – 2015. – Випуск 125. – С. 54-58.

12. Абасс К. Джауд. Теоритические подходы к определению сущности механизма управления/ Абасс К. Джауд// Materialy VII Miedzynarodowej naukowii-praktycznej konferencji Naukowa przestrzen Evropy – 2011. 07-15 kwietnia. Volume 8. Ekonomiczne nauki. Pizemysl. Nauka i studia. – Str. 28-30.

13. Абасс К. Джауд. Методики оцінки ресурсного потенціалу територіально-виробничих структур/ Абасс К. Джауд//Актуальні проблеми модернізації економіки та фінансової системи України [текст]: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 28-29 листопада 2014 р. //Черкаський державний технологічний університет. – Черкаси: ЧДТУ, 2014. – С.113-116.

14. Абасс К. Джауд. Організаційно-економічний механізм управління ресурсним потенціалом суб'єктів господарювання в межах територіально-виробничих

структур/ Абасс К. Джауд // Проблеми та розвиток економічних систем в умовах глобальної нестабільності. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Миколаїв, 28-29 листопада 2014 р.). – Миколаїв: Видавничий дім «Гельветика», 2014. – С. 38-41.

15. Абасс К. Джауд. Методика оцінки ресурсного потенціалу територіально-виробничих структур (комплексів) за етапами відтворення/ Абасс К. Джауд// Міжнародне економічне співробітництво: принципи, механізми, ефективність: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 5-6 грудня 2014 р.). У 4-х частинах. – К.: ГО «Київський економічний науковий центр», 2014. – Ч. 2. – С.78-80.

16. Абасс К. Джауд. Оцінка умов відтворення ресурсного потенціалу територіально-виробничих комплексів під впливом факторів зовнішнього середовища/ Абасс К. Джауд// Перспективи економічного зростання: теоретичні і практичні аспекти: збірник тез наукових робіт учасників Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 19-20 грудня 2014 р.)/ ГО «Центр економічних досліджень та розвитку». – У 2-х частинах. – О.: ЦЕДР, 2014. – Ч. 2. – С.23-25.

17. Абасс К. Джауд. Застосування відтворювального підходу до оцінки ресурсного потенціалу територіально-виробничих структур України та Іраку/ Абасс К. Джауд// Удосконалення механізмів регулювання міжнародних відносин: збірник тез наукових робіт учасників Міжнародної науково-практичної конференції для студентів, аспірантів та молодих вчених (м. Київ, 19-20 грудня 2014 р.). У 2-х частинах. – К.: Аналітичний центр «Нова Економіка», 2014. – Ч. 1. – С.88-91.

18. Абасс К. Джауд. Оцінка ефективності управління ресурсним потенціалом промислових вузлів в межах територіально-виробничих структур на основі матричного підходу/ Абасс К. Джауд// Проблеми сучасної економіки: збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 13-14 лютого 2015 року) / Східноукраїнський інститут економіки та управління. У 2-х частинах. – Запоріжжя: ГО «СІЕУ», 2015. – Ч. 1. – С. 9-11.

19. Абасс К. Джауд. Механізм моделювання попиту на послуги будівельних підприємств Лисичансько-Рубіжанського промислового вузла/ Абасс К. Джауд// Проблеми сучасної економіки: збірник матеріалів VII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 15-16 травня 2015 року)/ Східноукраїнський інститут економіки та управління. У 2-х частинах. – Запоріжжя: ГО «СІЕУ», 2015. – Ч.2. – С.56-60.

АНОТАЦІЯ

Абасс К. Джауд. Організаційно-економічний механізм управління ресурсним потенціалом будівельних підприємств. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами

економічної діяльності). – Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова. – Харків, 2016.

Дисертацію присвячено розробці теоретико-методичних положень та практичних рекомендацій щодо вдосконалення організаційно-економічного механізму управління ресурсним потенціалом будівельних підприємств промислових вузлів України та Іраку з врахуванням впливу «контурів» факторів. З позицій комплексно-системного підходу вдосконалено методику інтегральної оцінки ресурсного потенціалу будівельних підприємств та запропоновано методику оцінки впливу внутрішнього і зовнішніх «контурів» факторів. Запропоновано методику матричної оцінки ефективності організаційно-економічного механізму управління цим потенціалом. Вдосконалено модель організаційно-економічного механізму управління та обґрунтовано практичні рекомендації щодо підвищення його ефективності. В практиці господарської діяльності будівельних підприємств запропоновано використовувати імітаційне моделювання змін їх ресурсного потенціалу, використання переваг вертикально-інтеграційних зв'язків, схеми узгодження економічних інтересів з іншими суб'єктами господарювання й управління промислового вузла, сучасні методи фінансування будівельних проектів.

Ключові слова: ресурсний потенціал, комплексно-системний підхід, матричний метод, організаційно-економічний механізм управління, механізм узгодження економічних інтересів, імітаційне моделювання, методи фінансування.

АННОТАЦІЯ

Абасс К. Джауд. Организационно-экономический механизм управления ресурсным потенциалом строительных предприятий. – Рукопись.

Диссертация на соискание научной степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.04 – экономика и управление предприятиями (за видами экономической деятельности). – Харьковский национальный университет городского хозяйства им. А.Н. Бекетова. – Харьков, 2016.

Диссертация посвящена разработке теоретико-методических положений и практических рекомендаций по совершенствованию организационно-экономического механизма управления ресурсным потенциалом строительных предприятий промышленных узлов Украины и Ирака с учетом влияния «контуров» факторов. С позиций комплексно-системного подхода усовершенствовано методику интегральной оценки ресурсного потенциала строительных предприятий и методику оценки влияния внутреннего и внешних «контуров» факторов. Предложено методику матричной оценки эффективности организационно-экономического механизма управления этим потенциалом на основе использования «тройного» интегрального критерия (этапов функционирования ресурсного потенциала, уровней организации экономических

субъектов, функциональных блоков процесса управления). На основе использования положительного опыта функционирования строительного бизнеса других стран усовершенствовано модель организационно-экономического механизма управления ресурсным потенциалом строительных предприятий и обосновано практические рекомендации по повышению его эффективности. В практике хозяйственной деятельности строительных предприятий предложено использовать имитационное моделирование изменений их ресурсного потенциала, преимущества вертикальной интеграции, схемы согласования экономических интересов с другими субъектами хозяйствования и управления промышленного узла, современные методы финансирования строительных проектов.

Ключевые слова: ресурсный потенциал, комплексно-системный подход, матричный метод, организационно-экономический механизм управления, механизм согласования экономических интересов, имитационное моделирование, методы финансирования

ANNOTATION

Abass K. Gaud. Organizationally-economic mechanism of management by resource potential of the building enterprises. – Manuscript.

Dissertation for candidate of economic science degree in specialty 08.00.04 – Economics and Enterprises Management (by economic activity). – O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, 2016.

Dissertation is devoted to development of theoretical and methodical positions and practical recommendations to improve the organizational and economic mechanism of management by resource potential of Ukraine construction sites and Iraq building enterprises with the influence of "outlines" factors. From the standpoint of complex-systems approach the methods of integrated assessment by resource potential of building enterprises are improved and the method of assessing the impact of internal and external "outlines" factors are proposed. The methodology of assessing the effectiveness of a matrix organizational-economic controlling mechanism of this potential is suggested. The model of this mechanism is improved and the practical recommendations to improve its effectiveness are proved. In the economic activities practice of building enterprises to use simulation modeling of changes in their resource potential and the advantages of vertical integration ties, economic interests schemes coordination with other entities and industrial hub, modern methods of financing construction projects are proposed.

Key words: resource potential, complex-systems approach, matrix method, organizational and economic management mechanism, the coordination mechanism of economic interests, simulation, methods of financing.

АБАСС К. ДЖАУД

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ
РЕСУРСНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ**

08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Відповідальний за випуск:

д.т.н., проф. В.І. Торкатюк

Підп. до друку 17.05. 2016
Друк на різнографі
Зам. № 9890

Формат 60x84 1/16
Ум. друк. арк. 0,9
Тираж 100 пр.

Видавець і виготовлювач:

Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК № 4705 від 28.03.2014